
THE LIBRARY OF CONGRESS

THE LIBRARY OF CONGRESS

Jesu Biergprädiken,

oversat

i det

Accraiske Sprog.

Med nogle Tillæg

af

Luthers lille Catechismus.

Kiøbenhavn 1826.

Forlagt i det Kongelige Vaisenhuses Bogtrrykkerie,
trykt af C. F. Schubart.

Vort Fædreland har ikke ubetydelige Besiddelser paa den Deel af Kysten Güinea som kaldes Guldkysten, der udstrækker sig i en Længde af 40 Mile, og de indfødte Negre staae i mangfoldige Forbindelser med de i Forterne boende Danske, saa at man vel kan regne, at henved to hundrede tusinde Afrikanere ere deels afhængige af, deels forbundne med Danmark. Jeg har derfor, da og de danske Forter der paa Kysten i kirkelig Henseende regnes til Sjellands Stift, anseet det for Embedspligt at bidrage, hvad der staaer i mine Kræfter, til at den christelige Religion bliver mere end hidindtil bekjendt for disse Naturens Børn. Der ere Skoler oprettede for Mulatter- og Negerbørnene. Derved at disse undervises og opdrages, kan der altsaa arbeides med Held imod den i Landet gjængse Overtro, og med Tiden en christelig Kirke grundes iblandt Negrene: og Haabet om et lykkeligt Udfald af didhen sigtende Bestræbelser er i vore Dage, da Missionsiveren er opvaagnet paa ny, og Exemplet, som de engelske Missionairer have givet i Sierra Leona, har været saa opmuntrende, bleven meget forøget. Men til at Sagen kan have Varighed, behøves Bekjendtskab med den hellige Skrift: en Oversættelse af samme i et af Kystens Sprog er dertil væsentligt fornøden, og det er en Begyndelse hertil, som er gjort i disse Blade.

Det herskende Sprog er Accra-Sproget. Nationen, som taler det, var fordum meget mægtig; den blev for halvandet hundrede Aar siden ødelagt af Aquamboerne, som boe Nordøst for de danske Besiddelser og ere i Forbund med Kongen af Danmark. Den er nu, som Nation betragtet, næsten tilintetgiort; men Sproget har vedligeholdt sit Herredømme, endskiøndt der foruden det i de samme Egne høres tvende andre Sprog, Adampe og Acotim eller Crepée, som ere væsentligen forskjellige derfra. Dog forstaae de tvende Nationer, som tale disse Sprog, ogsaa Accra-Sproget; og det er derfor det, som bedst kan bruges i Oversættelser af den hellige Skrivts Bøger.

Sproget selv er yderligt udannet, og mangler især Ord til at udtrykke religiøse og moralske Begreber. Herom ville Læserne overtydes ved at kaste Øiet paa den bogstavelige danske Oversættelse af Jesu Bjergprædiken (Matthæi V—VII) i Accra-Sproget, som her udgives i Trykken. Alligevel har Oversætteren, Hr. Major Philip Wilhelm v. Wrisberg, som ved sit mangeaarige Ophold der paa Kysten er bleven Sproget fuldkommen mægtig, overvundet disse Vanskeligheder, og, som han haaber, rigtigen udtrykt Grundtextens Mening, skiøndt ved Omskrivninger og Valg af lignende Udtryk, der, hvor Sproget ei formaaede at gjengive de selvsamme. Dette Forsøg til at binde Accra-Sproget til Skrivt, kan ansees som det første, der giøres. Vel have vi en Grammatik af dette Sprog, som en Mulat, ved Navn Christian Protten, udgav i Kjøbenhavn 1764. Men denne kunde ikkun være til liden Nytte, eftersom der intet var skrevet i dette Sprog, og en af sal. interims Gouverneur Schønning forfattet Oversættelse af de ti Bud, Fader vor og den apostoliske Troesbekjendelse, som jeg lod trykke i Aaret 1805, udkom aldrig i Publikum, eftersom Oplaget kun bestod af eet hundrede Exemplarer.

Denne Oversættelse af Jesu Bjergprædiken kan betragtes som Begyndelsen til en fuldstændig Oversættelse af Matthæi Evangelium, som Hr. Major v. Wrisberg vil udarbeide, dersom dette Forsøg vinder Sprogkyndiges Bifald. Oversættelsen vil bedst kunne prøves paa Kysten selv, hvorhen det Kongelige General-Toldkammer- og Commerce-Collegium agter at sende endeel Exemplarer til Brug i Skolerne. Vi have ladet medfølge en Oversættelse af Hovedstykkerne i Luthers lille Catechismus, dog uden Luthers tilføiede Forklaringer, og med Undtagelse af Fader vor, som allerede findes i Matthæi VI. 9. 13.

Gud give at dette lidet Arbeide maa opnaae sit tilsigtede Øiemed!

Kiøbenhavn d. 1ste Juli 1826.

D. Frederik Münter.

Adiamle-enummo.
Deel (Kapitel) 5te.

Buene Jesus (Jongmaa-bi-nuh) (a) na Ke-Eko.
Da Jesus (Guds Barn-Mand eller han) saae det første. (Vers.)
Magni-bi (b), E nije Gong no; kæ buene E
Byens Børn, Han gik Bjerget op; og da Han
tachi, E Wullo-quæ-bi-plæ (c) ammæ
sig sadte, Hans Bøger see Børn store De
ete (d) Engaa.
gik Ham til.

Kæ E ble E Nahbu., tchiong ammæ, Ke-Eeniaa.
Og Han oplod sin Mund, lærte Dem, det Andet.
kæ kæh:
og sagde:

Mænni ammæHe æ ni, (e) ni ammæ wo-h Ke-Eetæ.
De ere lykkelige, som De ikke stolt det Tredie.
ammæ He (f), no-hewaa Jongmaa-mlæ-
Deres Legeme, derfor Himmelens
Sæhpong ammæ naa.
Land Deres er.

(a) Bi-nuh, Søn. Nuh, Substantiv en Mand, ethvert Masculinum, som Bi-Ijoh, Barn-hun, Datter. Ijoh, Qvinde, ethvert Femininum.
(b) Magni-bi, Folket.
(c) Wullo-quæ-bi-plæ, Skolebørn v. Discipler.
(d) ete, imperfectum af Verb. ja, at gaae.
(e) Salige.
(f) Negativ af wo, s. s. wo ammæ He, stolt.

Ke-Eediue. det Fjerde. Mænni ammæ He æ ni, ni commo, no-
De ere lykkelige, som sørge, der-
hewaa apatta ammæ.
for trøst Dem.

Ke-Eenum-mo. det Femte. Mænni ammæ He æ ni, ni fe-h (g) mokko
De ere lykkelige, som ikke gjøre nogen
fong monni fe ammæ fong, no-hewaa
ondt De som gjør Dem ondt, derfor
Sæhpong ammæ naa.
Jorden Deres er.

Ke-Eepa. det Sjette. Mænni ammæ He æ ni, ni hommaa kæ
De ere lykkelige, som Hunger og
cumma je ammæ kæ ammæ Sande jem-
Tørst spise Dem for Deres Sag der er
mli, no-hewaa ammæ je ammæ taa.
ret, derfor De spise De mættes.

Ke-Pawu. det Syvende. Mænni ammæ He æ ni, ni fe gcheba, no-
De ere lykkelige, som gjøre godt, der-
hewaa ammæ fe ammæ gcheba eeko'hu (h).
for man gjør Dem godt engang igjen.

Ke Pahniu. det Ottende. Mænni ammæ He æ ni, ni ammæ Tchui e
De ere lykkelige, som Deres Hjertes
He tchæ, no-hewaa ammæ ja na Jongmaa.
Legeme reene, derfor De gaae see Gud.

Ke-Næhhu. det Niende. Mænni ammæ He æ ni, ni ammæ smo-h
De ere lykkelige, som De lyste ikke
(i) akæ ammæ wu, no-hewaa ammæ tchiæ
at De kriger, derfor man kalder
ammæ Jongmaa-bi.
Dem Guds Barn.

(g) Negativ af Verb. fe, at gjøre.
(h) eekoko'hu pro eekome hu, een igjen.
(i) Negativ af Verb. smo, at ønske, at lyste.

Mænni ammæ He æ ni, ni ammæ He Jumma.
De ere lykkelige, som Deres Legeme Tiende.
gchira ammæ kæ ammæ nije (k) ammæ esſæ
pines Dem og man gaaer Dem bag
(l) kæ ammæ Sande jem-mli, no-hewaa Jong-
for Deres Sag der er ret, derfor Himme-
maa-mlæ Sæhpong ammæ naa.
lens Land Deres er.

Niæ ammæ He æ ni, buene ammæ je Niæ Jumma-ke-
I ere lykkelige, naar man gjør Eders Eekome.
He-fæau (m) kæ ammæ nije Niæ esſæ, kæ Ellevte.
Legeme nar, og man gaaer Eder bag, og
wiæ Niæ He-fong sorto mi hewaa,
omtaler Eders Legeme ondt alleslags min Skyld,
kæ malle gchi-næ.
og Løgn er det.

Niæ mihæschiæ Niæ He (n) kæ mihæ- Jumma-ke-
I Eder fornøie Eders Krop og vær Eniaa.
schæ, no-hewaa Niæ a na Nionggcheni Tolvte.
glad, derfor I skal faae Løn
babaoh jæ Jongmaa-mlæ; nakey ammæ
megen i Himmelen; saaledes De
nije wullo-quæ-Onupa esſæ, (o) no fæhnda
gik Bøger see Fornemste bag, da førend
a faa Niæ.
de fødte Eder.

Sæhpong Ængo gchi-Niæ; sinæ buene Jumma-ke-
Jordens Salt ere I; men naar Eetæ.
Trettende.

(k) schirasche, skrives det ogsaa undertiden, men betyder da at spadsere.

(l) nije esſæ, forfølge, det skilles ad saaledes at Pronominet sættes i Midten s. s. nije ammæ esſæ, gaae dem efter.

(m) je He fæau, at bespotte.

(n) mihæschiæ Niæ He, fornøier Eder.

(o) Wullo-quæ-Onupa, Skolemester eller Propheter.

Ængo lagche e woa, menni ammæ ængo-
Saltet taber sin Kraft, hvad man salte
wo ænæ? Sandeko æ hi-h (p) æ ha-h (q)
med dette? Denne Ting er ikke godt den giver
nokko, no-hewaa ammæ schia ammæ faa,
ikke noget, derfor man kaster det bort,
kæ ana Bommo-naa.
og nedtrædes af Mennesker.

Jumma-ke-Eediue. Fjortende.
Sæhpong Kande gchi-Niæ, Magni ka-
Jordens Lys ere I, Byen lig-
schi jæ Gong no, Bommo-piah ammæ na.
gende paa Bjerget, Mennesker alle De see.

Jumma-ke-Eenummo. Femtende.
Ammæ su-h (r) Kande, kæ taschi næ a
Man tænder ikke Lys, og sætter den under
Adækka (s) schichi, finæ a gno ma næ
Kassens underste, men man tage sætte den
Kande-tchu naa; akæ æ tchæ kæ Bommo-
paa Lysestagen; at den skinner for Menne-
piah ammæ naa ni jaa Veh.
sker alle deres Ting som boer Huset.

Jumma-ke-Eepa. Sextende.
Ha Niæ Kande a tchæ jæ Bommo ammæ
Lad Eders Lys lyse for Menneskets
naa, akæ ammæ na akæ Niæ fe gcheba,
Ting, at De see at I gjøre godt,
kæ Niæ schyæ Niæ Tchiæ ni jæ Jong-
og I gjøre meget af Eders Fader som er i Him-
maa-mlæ E hewaa.
lene hans Skyld.

(p) Negativ af Adjectiv hi, godt.
(q) Negativ af Adjectiv ha, at give.
(r) Negativ af Verb. su, at tænde.
(s) Accraerne kjender ikke en Skjeppe, Mangelen er substitueret med Adækka, en Kasse.

Ka susſu, akæ mi ba, akæ mi tau efændæ
Ikke meener, at jeg er kommen, at jeg ønsker
Wullo-quæ-Onupa alloh ammæ Kæh-wul-
opløse Bøger see høiste eller Deres Befalin-
lo: mi ba-h (t) akæ mi tau efændæ
ger: jeg ikke kommer at jeg ønsker opløse
alloh schia e faa (u) kæ schiö næ, sinæ
eller bortkaste og bortjage disse, men
mi tau kæ smo akæ mi fe næ.
jeg ønsker og lyster at jeg gjør disse.

Jumma-ke-Pawu. Syttende.

Lælæ mi kæh Niæ: kæhte Jongmaa-
Sandelig jeg siger Eder: indtil Him-
mlæ kæ Sæhpong lagche. Ni Kæh-wullo
len og Jorden tabes. Disse sigende Ord
'komè(v)ka lagche, kæhte piahqua æ lagche
Een ikke tabes, indtil alt tilsammen det tabes.

Jumma-ke-Pahniu. Attende.

No-hewaa, monni ni efændæ næ kæh-
Derfor, hvo som løser disse Lov-
wullo fiolæ 'komè, kæ tchiong Bommo
bud mindste een, og lærer Mennesker
akæ ammæ fe nakey, læ ammæ tchiællæ
at De gjøre saaledes, ham man kalder
æ mli fiolæ (x) jæ Jongmaa-mlæ Sæhpong;
den allermindste i Himmeriges Rige;
sinæ monni ni fændæ-h (y) kæ tchiong-h(z)
men hvo som ikke løser og ikke lærer

Jumma-ke-Næhhu. Nittende.

(t) Negativ af Verb. ba, at komme.
(u) Verb. schia e faa, at kaste fra, at ringeagte, at begegne med Ligegyldighed. Det skilles ad saaledes at Substantivet sættes i Midten, s. s. schia Tchio O faa, kast Stocken fra Dig.
(v) 'Komè pro Eekomè.
(x) Superlativ af fio.
(y) Negativ af Verb. fændæ, at løse.
(z) Negativ af Verb. tchiong, at lære.

ammæ nakey, læ ammæ tchiællæ Bommo-
Dem saaledes, ham man kalder Menneske
plæ, jæ Jongmaa-mlæ Sæhpong.
stor i Himmeriges Rige.

Jummæ-eeniaa. Tyvende.

No-hewaa mi kæh Niæ: buene Niæ
Derfor jeg siger Eder: naar Eders
Sande jem-mli æ hi-h fæhu tammo Bommo-
Sag den rette den ikke godt meere end Menne-
tchiong-Jongmaa-wullo (æ) kæ Pharisæer,
sker lære Guds Ord og Pharisæer,
(Alloggaa-bi-alloggaa) (ö) Niæ ja-h(a)kroa-
(Een som haver to Tunger) I ikke gaae alde-
h jæ Jongmaa-mlæ Sæhpong.
les ikke i Himmeriges Rige.

Jummæ-ee-niaa-ke-Ee-koma. Een og Tyvende.

Niæ nu, akæ ammæ kæh Onupay: O
I have hørt, at man har sagt de Ældste: du
ka bèh mokko, sinæ monni ni bèh mokko
ikke dræbe nogen, men hvo som dræber nogen,
Magni-Onupay (b) a fe læ fong (c).
Byens Ældste skal gjøre ham ondt.

Jummæ-ee-niaa-ke-Ee-niaa. To og Tyvende.

Sinæ mi kæh Niæ, akæ Bommo-piah,
Men jeg siger Eder: at Mennesker alle,
ni ammli fhu a ammæ Oniæmi ni fe-h
som ere vrede paa Deres Broder som ikke
læ nokko, E fe fong; sinæ monni ni E
gjør ham noget, han gjør ondt; men hvo som Han
kæh E Oniæmi: Raka! alloh akæ E
siger hans Broder: Raka! eller at han

(æ) Bommo tchiong-Jongmaa-wullo, Skriftkloge.
(ö) Alloggaa-bi alloggaa, en Hykler.
(a) Negativ af Verb. ja, at gaae.
(b) Magni-Onupay, Dommere.
(c) fe læ fong, straffe ham.

æ hi-h ha nokko Magni-Onupay fe læ fong;
ikke duer til noget, Byens Ældste gjør ham ondt;
sinæ monni ni E kæh: bo Kolo! alloh
men hvo som han siger: Du Tosse! eller
akæ E æ Bommo ni smo Wong 'loh (d)
at Han er Menneske som tjener Fetis eller
Gchemawong alloh pa-Wong-Fey (e);
høieste Fetis, eller aftage for Fetissen Hatten;
ammæ ha læ Abonzam-mahgche La.
man giver ham Helvedes Ild.

No-hewaa, buene O ha nokko jæ Jong-
Derfor naar Du giver noget paa Guds-
maa-Oplaanaa (f), kæ bo Hiæ-banno, akæ
Bord, og Du ihu kommer, at
O Oniæmi E susfu nokko jæ O hewaa.
Din Broder han tænker noget imod Dig.

Jummæ-ee-niaa-ke-Eetæ
Tre og Tyvende.

O ha o Sandeko ni O smo ha Jongmaa
Du lader din Ting som Du lyster at give Gud,
æ hinchi Oplaanaa-masey (g), kæ no O
den blive (ved) Bordets Side, ogsaa Du gaaer
ja, ni bo kæ o Oniæmi atchia fæhnda kæ
hen, saa Du og din Broder forlige først og
næ O ba, kæ ha O Sandeko.
da Du kommer, og giver Din Gave.

Jummæ-ee-niaa-ke-Ee-diuè.
Fire og Tyvende.

O bo atchia biane kæ læ ni bo k'læ-
Du Dig forlige strax med ham som du og
be (h), ni Niæ nije Buæthæhn (i) monnæ,
han skjændes, da I gaae Veien med ham,

Jummæ-ee-niaa-ke-Ee-numo.
Fem og Tyvende.

(d) 'loh pro alloh, eller.
(e) pa-Wong-Fey, at tilbede Fetissen.
(f) Jongmaa-Oplaanaa, Alteret.
(g) Oplaanaa-masey, for Alteret.
(h) k'læ-be pro kæ læ be, han skjændes.
(i) Buæ, skrives det ogsaa undertiden.

akæ læ ni bo k'læ-be E ka ha O a Magni-
at den som du og han skjændes, Han ikke giver Dig
Onupay, kæ Magni-Onupay ammæ ka
til Byens Ældste, og Byens Ældste De ikke
ha O a monnæ ni quæ Buklæ-foy (k), kæ
overgive Dig til den som seer i Jern-Folk, og
ammæ woh O jæ Buklæ-foy-a Tchu (l).
man faste Dig i Slave-Værelset.

Jummæ-ee-niaa-ke-Ee-pa. Sex og Tyvende.

Lælæ mi kæh O: kæhte O woh
Sandelig jeg siger Dig: indtil Du erlægger
Niummo enabe hiau, (m) O na-h Buæ ni
Betaling sidste Hviid, Du ikke finder Vei som
O ja.
Du udgaaer.

Jummæ-ee-niaa-ke-Pa-wu. Syv og Tyvende.

Niæ nu, akæ ammæ kæh Onupay:
I have hørt, at man haver sagt de Gamle:
O ka fe Adiaamang.
Du ikke gjør Hoer.

Jummæ-ee-niaa-ke-Pahniu. Otte og Tyvende.

Sinæ mi kæh Niæ, akæ Bommo piah,
Men jeg siger Eder, at Menneskene alle,
ni quæ Ijoh (n) kæ smo E k'læ (o) a kaschi,
som seer paa Qvinde og har Lyst til,
E fe Adiaamang kæ læ jæ E Tchui.
han gjør Hoer med Hende i hans Hjerte.

Jummæ-ee-niaa-ke-Næhhu. Ni og Tyvende.

Sinæ nogchi O Nindæ-dchiunaa-Hinbæ (p)
Men dersom Din Haand høire Øie

(k) ni quæ Buklæ-foy, Slave eller Arrestantvogter.
(l) Buklæ-foy a Tchu, Slave v. Arresthuus. Tchu er egentlig et Værelse, da et Huus benævnes med Veh v. Schija.
(m) hiau, et Udtryk for en enkelt Cauris, v. Bofs, en Muslingskal fra de Maldiviske Øer, og som Skillemynt, antages for en Totusende Deel af en Pjaster.
(n) Ijoh, substantiv en Qvinde, ethvert femenin.
(o) k'læ pro kæ læ.
(p) Niudæ-dchiunaa-Hinbæ, det høire Øie.

fe O fong, næ atchiæ næ, kæ schia
gjør Dig slemt, saa udriv den, og kast
na faa; ni æ hi æ ha O (*), akæ O fa 'komè
det bort; dette er godt den giver Dig, at din Deel
æ fittæ, kæ ammæ ka schia ammæ faa O
ee; den bedærves, og man ikke kaster bort Dit
Hewullo (q) - piah jæ Abonzam-mahgche.
Legeme hele i Helvede.

Kæ no-gchi O Nindæ-dchiunaa fe Jummæ-Eetæ.
Og dersom Din Haand høire gjør Tredivte.
O fong, O foh læ kæ schia na faa:
Dig slemt, Du afhug den og kast den bort:
ni æ hi æ ha O, akæ O fa 'komè æ
dette bedre den giver Dig, at Din Deel een den
fittæ, kæ ammæ ka schia ammæ faa
bedærves, og man ikke kaster bort
O Hewullo piah jæ Abonzam-mahgche.
Dit Legeme hele i Helvede.

Ammæ kæh, akæ monni ni schiö Jummæ-ee-tæ-ke-Ee-kome.
Man har sagt, at hvo som bortjager
E Ngà, E ha læ E k'læ(r) Et- Een og Tredivte.
hans Kone, han giver hende hans og hendes
chæle - wullo. (s)
Skille = Papiir.

Sinæ mi kæh Niæ, akæ monni ni Jummæ-ee-tæ-ke-Ee-niga.
Men jeg siger Eder, at hvo som
schiö E Ngà, næ E fe nokko bæ To og Tredivte.
bortjager sin Kone, da hun gjør noget uden
Adiaamang - Sande, E hâ læ fe
Hoer = Sag, han giver hende gjøre

(*) Hi æ ha O, Dig gavnligt.
(q) He skrives det ogsaa undertiden.
(r) E k'læ pro E kæ læ.
(s) Etchæle - wullo, Skilsmisse = Brev.

Adiaamaang, kæ monni ni kaa kæ peh
Hoer, og hvo som tager og giver
læ næ ammæ schiö, E fe Adiaamang.
hende, den man bortjager, han gjør Hoer.

Jummæ-ee-tæ-ke-Eetæ. Tre og Tredivte.

Niæ nu a-hhu, akæ ammæ kæh
I have hørt længe, at man har sagt de
Onupay: O ka kah Kæhta ni bæ mli,
Gamle: Du ikke gjøre Eed, som ikke er sand,
sinæ Kæhta ni O kah O Numtchiaa
men Eeden, som Du gjorde Din Herres
Hiæ O Hiæ ka pahnaa.
Ansigt, Dit Ansigt ikke glemme den.

Jummæ-eetæ ke-Eedine. Fire og Tredivte.

Sinæ mi kæh Niæ, akæ Niæ ka kah
Men jeg siger Eder, at I ikke sværge
Kæhta kroah; tette jæ Jongmaa-mlæ,
aldeles ikke; hverken ved Himmelen,

Jummæ-ee-tæ-ke-Ee-nummo. Fem og Tredivte.

no ni Jongmaa Ablogua-gchi næ. alloh
denne Guds Stoel er den. eller
jæ Sæhpong, no ni E Nande-Sain gchi-
ved Jorden, denne hans Fod-Skammel er
næ, alloh jæ Jerusalem, no ni Magni-
den, eller ved Jerusalem, denne Byens
Tchiæ-plæ (t) Magni gchi-næ.
Faders store By er den.

Jummæ-ee-tæ-ke-Eepa. Sex og Tredivte.

Kæ O ka kah Kæhta, jæ O Hytchio,
Og Du ikke gjøre Eed, ved Dit Hoved,
ænnæ O niæ-h (u) O fe Tchioy eekome
dette Du ikke er istand Du gjør Haar et
ejeng alloh eding.
hvid eller sort.

Jummæ-ee-tæ-ke-Pawu. Syv og Tredivte.

Sinæ ni Niæ Wiæmo a fe æh, æh,
Men det I tale gjør ja, ja,

(t) Magni-Tchiæ-plæ, Befalingsmand eller Konge.
(u) Negativ af niæh, er istand, er i min Magt.

oh, oh; sinæ Wiæmo piah æ kloko æ
nei, nei; men Ord alle er andre er
fong.
Ondt.

Niæ nu, akæ ammæ kæh: Hinbæ kæ Jummæ-ee-tæ-ke-Pah-niu.
I veed, at man har sagt: Øie for Otte og Tre-divte.
Hinbæ, kæ Nianiong kæ Nianiong.
Øie, og Tand for Tand.

Sinæ mi kæh Niæ, akæ Niæ ka Niæ Jummæ-ee-tæ-ke-Næh-hu.
Men jeg siger Eder, at I ikke Eder Ni og Tre-divte.
wau naa fong; sinæ no gchi Mokko
sætte imod det Onde; men dersom Nogen
bah O Nindæ-dchiunaa-Toui (v), O
slaaer Din Haand-høire-Øre, Du
tchion O Toui ænnæ hu O ha læ.
vend Dit Øre dette her Du giver ham.

Kæ no gchi Mokko smo næ ja Ko- Jummæ-Ee-diue.
Og dersom Nogen lyster at gaae Ret- Fyrgetyve.
diomo-he kæ bo, kæ gchiæ O Atahde,
tens-Sted med Dig, og tage Din Kjole,
ha læ ænnæ hu Atahde-ewullo.
giv ham ogsaa Kjole-store.

Kæ no gchi Mokke E niæh O naa Jummæ-ee-diue-ke-Ee-kome.
Og dersom Nogen han tvinger Dig saa Een og Fyr-getyve.
næ O nije Abahm-eekome, nije Abahm-
Du gaaer Miil-een, gaae Miil
eeniaa kæ læ.
to med ham.

Ha næ, monni bi O, kæ ka tchion Jummæ-ee-diue ke-Ee-niaa.
Giv den, den som beder Dig, og ikke vend To og Fyr-getyvende.
Mokko O Cutusæ, monni smo fah jæ
Nogen Din Ryg, den som lyster laane Din
O naa.
sin Ting.

(v) Nindæ-dchiunaa-Toui, det høire Øre.

Jummæ-ee-diue-ke-Ee-tæ.
Tre og Fyrgetyvende.

Niæ nu, akæ ammæ kæh: smo Bom-
Jeg veed, at der er sagt: elsk Men-
mo[illegible] ni E jaa O masey, kæ niænaa O
nesker som han boer Din Side, og had Dine
Ta-bi (x).
Slags-Børn.

Jummæ-ee-diue ke-Ee-diue.
Fire og Fyrgetyvende.

Sinæ mi kæh Niæ: smo Niæ Ta-
Men jeg siger Eder: elsk Eders Slags-
bi, dgchaa ammæ, monni ni lohmo Niæ,
Børn, velsigner dem, de som bande Eder,
fe ammæ gcheba, monni ni Niæ niænaa,
gjør dem godt, de som Eder hade,
kæ da abui kæ ha ammæ, monni ni fe
og bed og giv Dem, de som gjør
Niæ fong kæ nije Niæ essæ.
Eder Skade og gaae Eder efter.

Jummæ-ee-diue-ke-Ee-nummo.
Fem og Fyrgetyvende.

No-hewaa Jongmaa ni E jaa Nguæi
Derfor Gud som Han boer oppe
fe Niæ E Bi, E ha E Hnuu ete
gjør Eder hans Børn, han lader hans Soel gaae
nguæi ni æ tchio Bommo fe fong kæ
op, at den beskinner Mennesker gjør ondt og
ni fe gcheba ammæ naa, kæ E ha
dem gjør godt Deres Ting, og han lader
E Jongmaa minæ no ammæ Sande jem
hans Regn falde paa Deres Sag der
mli kæ næ ni Sande bæ Mli.
er ret og dem hvis Sag mangler Ret.

Jummæ-ee-diue-ke-Ee-pa.
Sex og Fyrgetyvende.

Buene niæ smo ammæ, monni ni
Naar I elske Dem, hvilke som
smo Niæ, mænni Niongggcheni Niæ a
elske Eder, hvad Løn I vil

(x) Tabi, en Fiende.

na? Onia ammæ fe-h nakkey loh?
faae? Toldere De gjøre ikke ligesaa?
Kæ buene Niæ a na Niæ Oniæmi
Og naar I hilse Eders Broder
læ'kome, mænni Sandeko ewullo Niæ
allene, hvilken Ting stor I
fe? Onia ammæ fe-h nakkey loh?
gjøre? Toldere De gjøre ikke ligesaa?
Niæ fe næ, ni hi babaoh, tammo Niæ
I gjøre det, som godt meget, lig Eders
Tchiæ jæ Jongmaa-mlæ E fe næ, ni
Fader i Himlen, Han gjør det, som
hi babaoh.
godt meget.

Jummæ-ee-diue-ke-Pa-wu.
Syv og Fyrgetyvende.

Jummæ-ee-diue-ke-Pahniu.
Otte og Fyrgetyvende.

Adiamle-Eepa.
Deel (Kapitel) 6te.

Niæ quæ gcheba, Niæ ka ha Bommo
I see vel til, I ikke giver Mennesker
Træma, akæ ammæ susfu Bommo-papa
Penge, at De troe Mennesker-gode
gchi Niæ, cunnæ Niæ na-h(y) Niong-
ere I, ellers I ikke see Løn
gcheni jæ Niæ Tchiæ, ni E jaa Jong-
af Eders Fader, som Han boer i Him-
maa-mlæ.
lene.

Ke-Eeko.
det Første.

No-hewaa, buene O ha Træma, O
Derfor, naar Du giver Penge, Du
ka ha ammæ pa-blæ ha O, tammo
ikke lader dem blæse Horn for Dig, lig

Ke-Eeniaa.
det Andet.

(y) Negativ af Verb. na, at see, at faae.

Ethinensonaa ammæ fe jæ Saalimaa kæ
Dienstfolke De gjøre i Kirken og
jæ Dgchianu, akæ Bommo smo ammæ.
paa Gaden, at Mennesker holder af Dem.
Lælæ (z) mi kæh Niæ: ammæ lagche
Sandelig jeg siger Eder: De tabe
ammæ Nionggcheni.
Deres Løn

Ke-Eetæ. det Tredie.

Sinæ buene O ha Træma, ka ha O
Men naar Du giver Penge, ikke lad Din
Ninde-abeku le næn, næ O Ninde-
Haand-venstre vide det, som Din Haand-
dchiunaa fe.
høire gjør.

Ke-Eediue. det Fjerde.

Akæ Træma ni O ha Mokko na-h,
At Penge som Du giver Ingen seer,
kæ O Tchiæ, ni na næ nobbo Mokko
og Din Fader, som seer der hvor Ingen
E na-h, E woh O Niumo akæ Bommo-
han seer, han betaler Dig Gjelden at Mennesker-
piah (æ) ammæ na.
alle De see.

Ke-Eenummo. det Femte.

Kæ buene O da abui, O ka fe næ
Og naar Du beder, Du ikke gjør dette
tammo Ethinensonaa, ammæ smo fe
lig Dienstfalke, De lyster
nokko ammæ da abui jæ Saalimaa kæ
gjerne De bede i Kirken og
jæ Dgchianu-kaanu, akæ Bommo smo
paa Gade-Hjørner, at Mennesker lyster

(z) Lælæhu skrives det ogsaa undertiden.

(æ) Accraerne sætte altid Adjectivet bagved Substantivet, saasom: Bommo-piah, Mennesker-alle; Bommo-fong, Mennesker-onde.

ammæ, lælæ mi kæh Niæ: ammæ lagche
Dem, sandelig jeg siger Eder: De tabe
ammæ Nionggcheni.
Deres Løn.

Sinæ bo, buene O da abui, O ja — Ke-Eepa. det Sjette.
Men Du, naar Du beder, Du gaae
O Tchu mli, kæ na O Sihna, kæ da
Dit Værelse indre, og luk Din Dør, og
abui ha O Tchiæ, ni E dammo næ
bed giv Din Fader, som han staaer der
nobbo Mokko ammæ na-h læ, kæ O
hvor Nogen De ikke seer ham, og Din
Tchiæ, ni na næ nobbo Mokko ammæ
Fader, som seer der hvor Ingen De
na-h, E woh O Niumo, akæ Bommo-
seer, han betaler Dig Gjelden, at Mennesker:
piah ammæ na.
alle De seer.

Sinæ buene Niæ da abui, Niæ ka fe — Ke-Pawu. det Syvende.
Men naar I bede, I ikke gjøre
Wiæmo (ö) - babaoh, tammo Bommo ni
Ord mange, lig Mennesker som
bi Wong; ammæ susfu, Jongmaa boa
bede til Fetissen; De troe, Gud laaner
Tui ha (a) ammæ da abui jæ ammæ
Øre giver Deres Bøn for Deres
Wiæmo-babaoh.
Tale mange.

No-hewaa Niæ ka fe tammo ammæ; — Ke-Pahniu. det Ottende.
Derfor I ikke gjøre lig Dem;
Niæ Tchiæ E le, ni næ Niæ na æ fa,
Eders Fader Han veed, det som I faaer er nok,
fæhnda Niæ bi E næ.
førend I beder ham det.

(ö) Af Verbum wiæ, at tale.
(a) boa Tui ha, at høre.

Ke-Næhhu-det Niende.

No-hewaa Niæ da abui nakkey: Vaa
Derfor I bede saaledes: Vor
Tchiæ, Bo ni O jaa jæ Jongmaa-mlæ!
Fader, Du som Du boer i Himlene!
Bommo pa Fay ha(b) O Bæi.
Mennesket aftager Hatten giver Dit Navn.

Jumma. Tiende.

O Limo jeli a ba vaa naa! O
Dit Herredømme lad komme Os til! Dine
Kæh-wullo ammæ fe, ni jæ
sigende Ord v. Befalinger man gjør, som i
Jongmaa-mlæ, nakkey ammæ fe jæ
Himmelen, saaledes man gjør paa
Sæhpong!
Jorden!

Jumma-ke-Eekome. Ellevte.

Ha vaa Mændæ vaa Abollo, tammo O
Giv Os i Dag vort Brød, som Du
ha waa dah!
giver Os daglig!

Jumma-ke-Eeniaa. Tolvte.

Kæ miaschiæ Sande(c) fong, ni vaa
Og forlad Ting onde, som vi
fe, tammo vaa miaschiæ monni ni fe
gjøre, som vi forlade Dem som gjøre
vaa fong.
Os ondt.

Jumma-ke-Eetæ. Trettende.

Kæ ka bla vaa Lakao-sande mli!
Og ikke træk Os skuffende Ting ind i!
alloh (Ka ha mokko lakka vaa!) Sinæ
eller (Ikke lad nogen forføre Os!) Men
gchiæ vaa næ ni fong! alloh (Gchiæ-
uddrag Os det som ondt! eller (Bort-
mo(d) esfia æ vaa He!) Bo jæ Limo
tag det Onde fra vor Person!) Du er Herre

(b) Pa Fay ha, at tilbede.
(c) Sandeko skrives det ogsaa undertiden.
(d) Af Verbum gchiæ, at uddrage, at borttage.

Sæhpong piah kæ Hevoa læ O naa
Riget hele og Kraft den Dig tilhører
kæ æhi-babaoh æ tchiæ a-hhu!
og Godt overordentlig den vedvarer bestandigen!
Amen (a ba ni.)
Amen (lad komme dette.)

Jumma-ke-Eediue. Fjortende.

Niæ miaschiæ Bommo ammæ Sande
I forlade Menneskene Deres Ting
æ hi-h, Niæ Tchiæ jæ Jongmaa-mlæ
de ikke gode, Eders Fader i Himmelen
Niæ miaschiæ.
Eder forlade.

Jumma-ke-Eenummo. Femtende.

Sinæ Niæ ka miaschiæ Bommo ammæ
Men I ikke forlade Menneskene Deres
Sande æ hi-h, Niæ Tchiæ tette E
Ting de ikke gode, Eders Fader heller han
mia ka schiæ Niæ Sande æ hi-h.
Hiertet ikke være god Eders Ting ikke gode.

Jumma-ke-Eepa. Sextende.

Buene Niæ je-h(e) nokko, Niæ Hiæ
Naar I ikke spise noget, Eders Ansigt
æ fe-h maabaa, tammo Ethinensonaa;
den giøre ikke bedrøvet, lig Dienskalke;
ammæ tchion ammæ Hiæ, akæ Bommo
De forvende Deres Ansigt, at Menneskene
na ammæ je-h nokko; lælæ mi kæh
see dem ikke spise noget; sandelig jeg siger
Niæ: ammæ lagche ammæ Nionggcheni.
Eder: De tabe deres Løn.

Jumma-ke-Pawu. Syttende.

Sinæ buene O je-h nokko, ni pah
Men naar Du ikke spiser noget, da salv
O Hytchio kæ Tchifa, kæ faa O Hiæ.
dit Hoved med Medicin, og toe dit Ansigt,

(e) Negativ af Verbum je, at spise.

Jumma-ke-Pahniu. Attende.

akæ Bommo na-h O je-h nokko,
at Menneskene ikke see Du ikke spise noget,
sinæ O Tchiæ, ni E dammo næ nobbo
men Din Fader, som han staaer der hvor
Mokko E na-h læ, kæ O Tchiæ, ni
Nogen han ikke seer ham, og Din Fader, som
na næ nobbo Mokko E na-h, E woh
seer der hvor Nogen han ikke seer, han betaler
O Niumo akæ Bommo-piah ammæ na.
Dig Gjelden at Mennesker alle De see.

Jumma-ke-Næhhu. Nittende.

Niæ ka buana Sæhpong ni jæ Sæhpong,
I ikke samle Jordens Ting paa Jorden,
næbbæ Gunggaamii kæ Engkanalle fitte,
hvor Orm og Rust fordærver,
kæ næbbæ Dchulaa bu Sihna kæ dchu.
og hvor Tyve bryde Døre og stiele.

Jummæ-eeniaa. Tyvende.

Sinæ Niæ buana Sæhpong ni jæ
Men I samle Jordens Ting i
Jongmaa-mlæ, næbbæ tette Gunggaami,
Himmelen, hvor hverken Orm
'loh Engkanalle fitte, kæ næbbæ Dchulaa
eller Rust bedærve, og hvor Tyve
ka bu Sihna alloh dchu.
ikke bryde Døre eller stiele.

Jummæ-ee-niaa-ke Eekome. Een og Tyvende.

Næbbæ Niæ Sæhpong ni jaa, næ Niæ
Hvor Eders jordiske Ting boer, der Eders
Tchui hu a hi. (f)
Hjerter lyster at være.

Jummæ-ee-niaa-ke-Ee-niaa. To og Tyvende.

Hinbæ He æ Kande gchi-æ, no-
Hiet Legemet dets Lys er det, der-
hewaa, nogchi O Hinbæ æ hi, O He-
for, dersom Dit Øie er godt, Dit Legeme
piah æ fe Kande.
Alt det bliver Lys.

(f) af Verbum hinchi, at være.

Sinæ nogchi O Hinbæ æ fong, O Jummæ-ee-niaa-ke-Eetæ.
Men dersom Dit Øie er ondt, Dit Tre og Tyvende.
He-piah æ fe Dung. No gchi no-hewaa
Legeme Alt det bliver mørkt. Dersom derfor
næ Kandæ, ni jaa O mli, æ Dung;
det Lys, som boer Dig i, er mørkt;
tæ Dung æ da taihn!
hvorledes Mørket den stor da er!

Mokko niæ-h E smo Numtchiaa Jummæ ee-niaa-ke-Eedi ue.
Ingen er istand han tjene Herrer Fire og Tyvende.
eeniaa; E fe maa kunnæ tau-h (g)
to; han gjør da enten ikke lyster
eekome kæ tau monnæ, alloh hinchi
een og lyster den anden, eller forblive
jæ 'kome kæ schia jakajakalæ a faa
hos een og kaste intet værdigt paa
monnæ. Niæ niæ-h Niæ smo Jongmaa
den anden. I ikke ere istand I tiene Gud
kæ Træma.
og Penge.

No-hewaa mi kæh Niæ: ka hau Niæ Jummæ-ee-niaa-ke-Ee-nummo.
Derfor jeg siger Eder: ikke plag Eder Fem og Tyvende.
kæ Niæ Ejie, nænnæ Niæ a je, kæ
for Eders Liv, hvad I skal æde, og
nænnæ Niæ a nu; tette ka jæ Niæ
hvad I skal drikke; heller ikke for Eders
He, nænnæ Niæ a bu. Bo O Ejie
Legeme, hvad I skal iføres. Du Dit Liv

(g) Negativ af Verbum tau, at lyste, anmærkes: at Negativ dannes, enten, ved som her at tilføie i Enden et -h, eller ved at sætte foran Ordet, Stavelsen ka, ikke.

æ fe-h ni Jeni(h) lo, kæ O He
det ikke mere end Maden ikke, og Dit Legeme
æ fe-h ni Atahde lo?
det ikke mere end Klæder ikke?

Jummæ-ee-ninaa-ke-Eepa. Sex og Tyvende.

Quæ Jongmaa mlæ Lofogchi; (i)
See Himmelens Fugle
ammæ ka du Ablè, kæ ka pa Ablè,
De ikke plante Korn, og ikke plukke Korn,
kæ ka buana a Abongo, kæ Niæ Tchiæ
og ikke samle i Lade, og Eders Fader
jæ Jongmaa-mlæ ha ammæ Jeni; Niæ
i Himmelen giver dem Føde; I
fe-h ni næ lo?
ikke ere mere end de ikke?

Jummæ-ee-niaa-ke-Pawu. Syv og Tyvende.

Sinæ Niæ tæhn nammo a ma Abahm
Men I iblandt hvem kan maale Alen
'kome jæ E Eklæbaa, buene E hau
een til sin Høide, naar Han plager
E He no-hewaa.
sit Legeme derfor.

Jummæ-ee-niaa-ke-Pahniu. Otte og Tyvende.

Kæ mæba Niæ hau Niæ jæ Atahde?
Og hvorfor I plage Eder for Klæder?
Quæ Afaaflo jæ Momli, tæ æ equæn;
See Blomster paa Marken, hvorledes de voxe;
ammæ tchu-h (k) ni, ammæ tchiæ-h (l)
de ikke arbeide, De ikke spinde
Odunti.
Bomuld.

Jummæ-ee-niaa-ke-Næhhu. Ni og Tyvende.

Sinæ mi kæh Niæ, Salomon (Magni-
Men jeg siger Eder, Salomon (Byens

(h) Jeni, Mad, dannes af Je (at spise) og ni (det v. dette.)
(i) Pluralis af Lofono, en Fugl.
(k) Negativ af Verbum tchu, at arbeide,
(l) Negativ af Verbum tchiæ, at spinde,

Tchiæ-plæ) mli piah E hi babaoh
Fader stor) i alle hans gode Ting mange
E bu-h (m) Atahde, tammo monnæ
han ikke iføres Klæder, som dem
tete.
slet ikke.

Jongmaa E bu Dschoyi nakkey jæ
Gud han klæder Græs saaledes paa
Momli, ni jaa Mændæ, kæ Waa ammæ
Marken, som lever i Dag, og i Morgen man
schia a Funnaanaa mli, Niæ sussu E
kaster i Ovnens Indre, I troe Han
ha-h Niæ Atahde feh (n) ammælo, Niæ
ikke giver Eder Klæder mere end dem ikke, I
Bommo ni sussu-h (o) næ Aula-Jongmaa
Mennesker som ikke troe det Herre Gud
kæh Niæ.
siger Eder.

Jummæ-Eetæ. Tredivte.

No-hewaa Niæ ka hau Niæ, kæ kæh:
Derfor I ikke plager Eder, og sige:
mænni vaa a je? alloh: mænni vaa a
hvad vi skal æde? eller: hvad vi skal
nu? alloh: mænni vaa a bu?
drikke? eller: hvad vi skal iføres?

Jummæ-ee-tæ-ke-Eekome. Een og Tredivte.

Næ Sande piah Bommo-ni bi-Wong
Denne Ting alt Mennesker som tilbede Fetis
ammæ tau; Niæ Tchiæ jæ Jongmaa-mlæ
de søge; Eders Fader i Himmelen
E læ, akæ Niæ tau Sande næ piah.
han veed, at I behøve Ting disse alle.

Jummæ-eetæ-ke-Eeniaa. To og Tredivte.

Sinæ Niæ a tau tchutchu Jongmaa
Men I gaae søge først Gud

Jummæ-ee-tæ-ke-Eetæ. Tre og Tredivte.

(m) Negativ af Verbum bu, at bruge, at iføre.
(n) Comparativ af Ajectivet babaoh, meget.
(o) Negativ af Verbum sussu, at troe.

E Sæhpong kæ læ Sande jem-mli,
hans Rige og hans Sag rette (Ret-
fæhnda næ Niæ na næ Sande
færdighed) førend da I faae disse Ting
piah.
alle.

Jummæ-eetæ ke-Eediue. Fire og Tre-divte.

No-hewaa ka hau Niæ kæ Waa,
Derfor ikke plager Eder for i Morgen,
Waa æ quæ æ ni. Dah Hau-
i Morgen den passer dens Eget. Hverdags Pla-
Sande æ fa.
ge-Sag er nok.

Adiamle-Pawu.

Deel (Kapitel) 7de.

Ke-Eeko. det Første.

Niæ ka kodiomo, akæ Mokko ha Niæ
I ikke dømme, at Ingen giver Eder
Kodio; næ Kodio ni Niæ kodiomo,
Dom; den Dom som I dømme,
ammæ kodiomo Niæ.
man dømmer Eder.

Ke-Eeniaa. det Andet.

Kæ næ Abahm ni Niæ sussu, ammæ
Og det Maal som I maale, man
sussu ha Niæ.
maaler giver Eder.

Ke-Eetæ. det Tredie.

Sinæ mæba O quæ Tchio-tuttu, ni
Men hvi Du seer Skæven, som
jæ O Oniæmi E Hinbæ, sinæ Emplan
i Din Broder hans Øie, men Bjelken
ni jæ O Hinbæ O na-h.
som i Dit Øie Du ikke seer.

Alloh tæ O kæh O Oniæmi: ha mi Ke-Eediue.
Eller hvorledes Du siger Din Broder: lad mig det Fjerde.
gchiæ Tchio-tuttu ni jæ O Hinbæ,
uddrage Stok-Skallen som i Dit Øie,
kæ quæ Emplan 'kome dammo jæ O
og see Bielken een staaer i Dit
Hinbæ.
Øie.

Bo Ethinensonaa! gchiæ Emplan ni Ke-Eenummo.
Du Øienskalk! uddrag Bielken som det Femte.
jæ O Hinbæ fæhnda, 'kæ nænæ O na
i Dit Øie først, og da Du seer
ni O gchiæ Tchio-tuttu ni jæ
hvorledes Du uddrager Skæven som i
O Oniæmi E Hinbæ.
Din Broder hans Øie.

Ka ha Bæh Jongmaa-Sande, kæ ka Ke-Eepa.
Ikke giv Hunde Guds Ting, og ikke det Sjette.
schia Niæ Aschinau a faa(p) jæ Ploko
kast Eders Perler bort for Sviin
a naa, akæ ammæ ka nah ammæ kæ
deres, at De ikke nedtræde dem med
ammæ Nande, kæ tchion ammæ He kæ
deres Fødder, og vende deres Krop og
tchillæmne Niæ.
sønderrive Eder.

Bi, ammæ ha Niæ; tau, Niæ na; Ke-Pawu.
Beder, man giver Eder; søger, I finde; det Syvende.
tchua-nu, ammæ blæ Sihna ha Niæ.
bank paa, man aabner Døren giver Eder.

(p) Verbum schia a faa, at kaste fra 2c. Det skilles ad saaledes, at Substantivet sættes i Midten f. Ex. her schia Niæ Aschinau a faa, kast Eders Perler bort.

Ke-Pahnin. det Ottende.

Bommo piah, ni bi, E na, kæ næ,
Mennesker alle, som beder, han faaer, og den,
ni tau, E na, kæ næ, ni tchua-nu,
som søger, han finder, og den, som banker,
næ ammæ blæ Sihna.
den man aabner Døren.

Ke-Næhhu. det Niende.

Alloh næ Bommo futtu Niæ, no-gchi
Eller hvilket Menneske blandt Eder, dersom
E Bi bi læ Abollo, O sussu E ha
hans Søn beder ham Brød, Du troer han giver
læ Tæ.
ham Steen.

Jumma. Tiende.

Kæ no-gchi E bi læ Loh 'kome, O
Og dersom han beder ham Fisk een, Du
sussu E ha læ Nufu 'kome?
troer han giver ham Slange een?

Jumma-ke-Eekome. Ellevte.

No-gchi Niæ, fong gchi Niæ, Niæ
Dersom I, Onde ere I, I
læ ha Niæ Bi nokko næ hi, næbbæ
vide give Eders Børn noget som godt, hvilken
hi Sande fæhu Niæ Tchiæ, ni jæ
god Ting meer Eders Fader, som i
Jongmaa-mlæ, ha næ ni E bi læ!
Himlene, giver den som han beder ham!

Jumma-ke-Eeniaa. Tolvte.

No-hewaa, næ Piah, ni Niæ smo, akæ
Derfor, det Alt, som I ønske, at
Bommo fe Niæ, næ Niæ fe ammæ,
Mennesker giøre Eder, det I giøre dem,
nakkey kæh-wullo (q) kæ Wullo-quæ-
saaledes sigende Papir og Bøger see
Onupa (r) ammæ kæh.
fornemste de sige.

(q) Kæh-wullo, Loven.
(r) Wullo-quæ-Onupa, Propheter.

Ja a mli Abo ni æ fi! Abo næ Jumma-ke Eetæ.
Gaae ind ad Porten som er snever! Port den Trettende.
læh, kæ Buæ næ tættræ, næ ja a
viide, og Vei den breede, den gaaer til
sitte - Sande kæ babaoh gchi ammæ, ni
bedærvede Ting og mange ere de, som
ja a mli næ.
gaaer ind ad den.

Abo næ fi kæ Buæ næ miamaa, ni Jumma-ke-Eedine.
Port den snæver og Vei den trang, som Fjortende.
Niæ ja a Ejie, kæ ammæ fio ni
I gaae til Livet, og de faa som
na næ.
finde den.

Sinæ Niæ quæ gcheba jæ Wullo-quæ- Jumma-ke-Eenummo.
Men Eder see godt for Bøger see Femtende.
Onupa fong, ni ba Niæ engaa jæ
Fornemste falske, som komme Eder til i
Toh-Atahde, sinæ ammæ mli ammæ
Faare-Klæder, men Deres Indre De
jæ tammo tchillæmne-Klahn.
ere liig rivende Ulve.

Ammæ Tchio - E - Bi(s) ha Niæ læ Jumma-ke-Eepa.
Deres Træ hans Børn lader Eder kjende Sextende.
ammæ? Niæ na Mokko buana Wiin-
Dem? I seer Nogen samle Viin-
E - Bi(t) kaa Mæli, alloh Sukkele-E-
hans Børn af Torne, eller Sukker hans
Bi(u) kaa Mimlimæte!
Børn af Tidsler!

(s) Tchio-E-Bi, Frugter.
(t) Wiin-E-Bi, Viindruer.
(u) Sukkele-E-Bi, Figener.

Jumma-ke-Pawu. Syttende. Nakkey Tchio-pappaj piah ammæ wo Saaledes Træer gode alle de bære Tchio-E-Bi pappaj, sinæ Tchio ni Træ hans Børn gode, men Træ som schirra wo Tchio-E-Bi fong. raadden bærer Træ hans Børn onde.

Jumma-ke Pahniu. Attende. Tchio-pappa E wo-h (v) Tchio-E-Bi Træ god han ikke bærer Træ hans Børn fong, kæ Tchio-schirra E wo-h Tchio-onde, og Træ raaden han ikke bære Træ E-Bi-pappaj. hans Børn gode.

Jumma-ke-Næhhu. Nittende. Tchio-piah, ni wo-h Tschio-E-Bi, Træer alle, som ikke bære Træ hans Børn, pappaj, ammæ foh læ kæ schia læ gode, man afhugge dem og kaste dem jæ La. i Ilden.

Jummæ-eeniaa. Tyvende. No-hewaa ammæ Tchio-E-Bi ha Derfor deres Træ hans Børn lader Niæ læ ammæ. Eder kjende dem.

Jummæ-ee-niaa-ke Eekome. Een og Tyvende. Næ Bommo piah, ni kæh mi: Aula! Ikke Mennesker alle, som sige mig: Herre! (x) Aula! ammæ ja a mli Jongmaa-mlæ Herre! De gaae ind i Himmeriges Sæhpong, sinæ monnæ, ni fe mi Tchiæ Rige, men den, som gjør min Fader ni jæ Jongmaa-mlæ E kæh-wullo (y). som i Himlene hans sigende Bøger.

Jummæ-ee-niaa-ke-Ee-niaa. To og Tyvende. Næ Jongmaa-mlæ Bbi ni ba ammæ Den Himmelens Dag som kommer De

(v) Negativ af Verbum wo, at bære.
(x) Numtchiaa, hedder det ogsaa undertiden.
(y) Kæh-wullo, Villie, Befaling.

jæ babaoh ni ja kæh mi: Numtchiaa,
ere mange som ville sige mig: Herre,
Numtchiaa! vaa ka fe aschuai (z) kæ O
Herre! vil ikke gjort Spaadom ved Dit
Bæi? kæ vaa ka schiö Abonzam kæ O
Navn? og vi ikke uddrevet Djævle ved Dit
Bæi? kæ vaa ka fe Sande-ni-woa
Navn? og vi ikke gjort Ting som kraftige
babaoh kæ O Bæi?
meget ved Dit Navn?

Kæ næ da mi a kæh ammæ: mi
Og da jeg skal sige Dem: jeg
le-h (æ) Niæ kroa-h; gchiæ gchei Niæ
ikke kjender Eder slet ikke; gaaer bort I
ja Niæ, ni hau Niæ Sande fong naa!
gaae I, som plager Eder Ting uret med!

Jummæ-ee-niaa-ke-Eetæ. Tre og Tyvende.

No-hewaa, næ piah, ni boa Tui
Derfor, de alle, som aabner Øre
ha ni mi Wiæmo, kæ fe ammæ, ni
giver disse mine Ord, og gjøre dem, dem
mi a tammo kæ Bommo ni-le-ni,
jeg vil ligne ved Menneske som forstaaer noget,
ni tchua E Veh jæ Olæunu.
som bygger hans Huus paa Klippe.

Jummæ-ee-niaa-ke-Eedine. Fire og Tyvende.

Kæ Jongmaa-minæ fossæo babaoh, kæ
Og Regn faldt styrtende meget, og
Nu-Dchaa æ ba, kæ Koyo-tchua, kæ
Vandløbene de kom, og Vindene slog, og
tchua Veh næ, kæ ni be-hschi-h (ö),
slog Huuset dette, og det ikke faldt,

Jummæ-ee-niaa-ke-Ee-nummo. Fem og Tyvende.

(z) fe aschuai, propheteret.
(æ) Negativ af Verbum le, at kjende.
(ö) Negativ af Verbum beschi, at falde.

næ Veh næ ni æ Schichi æ ma
dette Huset dette som dets Underste er bygget paa
Olæunu.
Klippe.

Jummæ-ee-ninaa-ke-Eepa. Sex og Tyvende.

Kæ Bommo-piah, ni boa Tui ha ni
Og Mennesker alle, som aabne Øre give disse
mi Wiæmo, kæ ka fe tammo ammæ
mine Ord, og ikke gjøre som de
kæh, Ni a tammo kæ Bommo ni He-
sige, De ere lige med Menneske hvis Legeme
woa-h (a), ni tchua E Veh jæ Schia
ikke stærk, som bygger hans Huus paa Sand
naa.
sin.

Jummæ-ee-niaa-ke-Pawu. Syv og Tyvende.

Kæ Jongmaa-minæ fossæo babaoh,
Og Regn faldt styrtende meget,
kæ Nu-Dchaa æ ba, kæ Koyo tchua,
og Vand-Løbene de kom, og Blæsten slog,
kæ tchua Veh næ, kæ æ beschi, kæ æ
og slog Huset dette, og det faldt, og dets
Beschi æ da.
Fald var stort.

Jummæ-ee-niaa-ke-Pahniu. Otte og Tyvende.

Kæ buene Jesus (Jongmaa-Bi) vaa
Og da Jesus (Guds Barn) vor
'uladée (b)! E wiæ æta, Bommo-piah ammæ
Herre! han talte færdig, Mennesker alle Deres
He dchiaa ammæ babaoh kæ E
Legeme forundrede Dem meget for han
Le-ni (c).
forstaaer dette.

(a) Negativ af Adjectivet woa, stærk.
(b) 'uladée pro Auladée Substantiv, første og øverste Befalingsmand.
(c) Le ni, Lærdom.

E tchiong ammæ, tammo Bommo, Jummæ-ee.
Han lærte Dem, som Menneske, niaa-ke-Næhhu.
ni Jongmaa tchun,' akæ E kæh E Ni og Tyvende.
som Gud sendte, at han sige hans
Wiæmo, kæ ka tammo ni Bommo-ni-
Ord, og ikke lig de Mennesker som
tchiong wullo.
lære Bøger.

Osoffo 'Morten Luther E Catechismus
Præsten Morten Luther hans Catechismus
(Jongmaa-kæh wullo) fio.
(Guds Bud) smaa.

Kæh-wullo-Jumma.
Bud Ti.

O ka smo Jongmaa klokko akæ mi Ke-Eeko.
Du ikke tiene Gud en anden end mig det Første.
'kome!
allene!

O ka schia O Tchiæ Jongmaa Bæi Ke-Eeniaa.
Du ikke kaste Din Fader Guds Navn det Andet.
Jakajaka a faa (d)!
intet værdigt bort!

He-gchiaamo Bbi O ba dialle! (e) O Ke-Eetæ.
Legemets Hvile-Dag Du kommer dyrke! Du det Tredie.

(d) Verbum schia a faa, at kaste fra sig, at ringeagte, at begegne med Ligegyldighed. Det skilles ad saaledes at Substantivet ꝛc. sættes i Midten, s. s. her ovenfor: schia O Tchiæ Jongmaa Bæi jakajaka a faa!

(e) Verbum dialle, betyder: ærer, dyrker, venererer.

sole næ!) alloh: (Dbi'diyno (f) O hihe
helligeden!) eller: (Dage høitidelig Din Hu
ahino (g) O ba dialle!)
lad staae til, at du dyrker!)

Ke-Eediue. det Fjerde.
O bu O Tchiæ kæ O Nhie!
Du ære Din Fader og Din Moder!
(O hihe a bo (h) O Tjæ kæ O
(Dit Aasyn lad nedslaaes for Din Fader og Din
Nhje).
Moder).

Ke-Eenummo. det Femte.
O ka béh Mokko!
Du ikke dræb Nogen!

Ke-Eepa. det Sjette.
O ka fe Adiaamang!
Du ikke giøre Hoer!

Ke-Pawu. det Syvende.
O ka dchu Nokko!
Du ikke stjæle Noget!

Ke-Pahniu. det Ottende.
O ka kæh a malle Dassifo (i) jæ O
Du ikke sige løgnagtig Vidnesbyrd imod Din
Adissa!
Næste!

Ke-Næhhu. det Niende.
O ka tau (k) O Adissa E Veh! (l)
Du ikke begjere Din Næste hans Huus!
(Moklokko (m) Veh!)
(en Andens Huus!)

(f) 'diyno pro idiyno, god, høitidelig, høire.
(g) ahino, Imperativ af Verbum hihsi, at sidde.
(h) O hihe a bo! &c. Hav Undseelse for Ærbødighed; saaledes at du nedslaaer Øinene i dine Forældres Nærværelse.
(i) Dassifo er baade Substantiv og Adiectiv.
(k) tau, Verbum at efterstræbe, at ønske med Hæftighed, at hige efter.
(l) Veh, Substantiv ɔ: Huus og Hjem; huuslig Eiendom, Børn, Slaver, &c. inclusive.
(m) Moklokko, pro mokko klokko, nogen Anden.

O ka tan O Adissa E Nga, E Jumma.
Du ikke begjere Din Næste hans Hustru, hans Tiende.
Njong-nu, E Njong-jo, E Kolo (n)
Slave-Mand, hans Slave-Qvinde, hans Fæ,
alloh nokko ni gchi E naa!
eller noget som er ham tilhørende!

Mi, Aula O Jongmaa, mi gchi Jongmaa,
Jeg, Herren Din Gud, jeg er Gud,
ni fe gcheba, kæ ni fe monni Bi
som gjør godt, og som giør Deres Børn
kæ Nabi schia ni ammæ Tchiæ fe
og Børnebørn Skade som deres Fader giør
fong kæ smo-h mi, si ammæ, ni smo
ondt og ikke lyste mig, men dem, som elske
mi kæ fe mi Kæh-wullo, monui mi
mig og giøre mine Bud, dem jeg
fe ammæ Bi kæ Nabi gcheba Apée.
gjør deres Børn og Børnebørn vel tusinde.

Sussu-sande.
Troens Sag (Troen).

Adiamle-eekome.
Deel (Artikel) 1ste.

Femmo-sande.
Skabende Ting (Skabelsen.)

Mi sussu Tchiæ Jongmaa, monni E
Jeg troer Fader Gud, den hans

(n) Kolo, et Bæst, Fæ, substitueret i Mangel af et Asen, som ikke kjendes af Accraerne, da derimod med Ordet Kolo benævnes ethvert Umælende.

He-woa babaoh (o) kæ E fe Nguæi (p)
Kraft meget stor , og han skabte Himmelen
kæ Sæhpong piah.
og Jorden alt.

Adiamle-eeniaa.
Deel (Artikel) 2den.
Gchiæmo-sande.
Løselsens Sag (Gjenløselsen).

Kæ mi sussu Jesus Christus, Tchiæ
Og jeg troer paa Jesus Christus, Fader
Jongmaa E Bi-nu (q) 'kome, vaa Aula
Gud hans Barnmand eeneste, vor Herre
ni E gchiæ ba jæ Helligaand (r); Oblaio
som han kommer fra den Helligaand; Jomfrue
Maria E faa læ; a' (s) ha E He
Maria hun fødte ham; man gav hans Legeme
Gchirahemo Pontius Pilatus E Jino,
Pinsler Pontius Pilatus hans Tiid;
a' seng læ, E bo a' fu læ,
man korsfæst.de ham, han døde man begrov ham,
E plekkesi kæ ja Abonzam-mahgche,
han nedsteeg og gik til Helvede,
Bbi eetæ E teschi næ ni Bohi a' gchiæ
Dage tre han opstod der hvor Døde fra
ba (t), ete Nguæi, E ja taschi Tchiæ
komme, gik i Luften, han sidder Fader

(o) He-woa babaoh, almægtig.
(p) Nguæi, betyder ogsaa enhver Ting, som er meget høi, Torden, Luften.
(q) Bi-nu, Søn. Nu, Substantiv en Mand, ethvert Masculinum.
(r) Om Conceptionen har Accraerne intet Begreb, følgelig intet Udtryk.
(s) a' pto ammæ, man, de.
(t) Bohi a gchiæ ba, Graven.

Aula Jongmaa E Hewoa babaoh E Ninde-
Herre Gud han kraftig meget hans Haand
dchiunaa; ni E gchiæ ba akæ E Kodio-
høire; der han fra kommer at han døm=
mo ni ammæ Hiæ ca (u) kæ ni ammæ
me: dem deres Ansigt leve og dem der ere
bo.
døde.

Adiamle-eetæ.
Deel (Artikel) 3die.

Saalimo Sande.
Hellige Ting (Helligdommen).

Kæ mi sussu Helligaand, (v) Saalimo-
Og jeg troer Helligaand, Kirke-
He-(x) pappa, Bommo-papaj-(y) sole
Legeme god, Mennesker gode hellige
(z) ammæ bua ammæ He (æ); O fe fong
de samle deres Legemer; Du giør ondt
mi sussu Jongmaa E a keh O, kæ mi
jeg troer Gud han vil forlade dig, og jeg
sussu O He ni æ bo æ a teschi, kæ
troer Dit Legeme som er død det skal opstaae, og

(u) ammæ Hiæ ca, Levende.
(v) Om den Helligaand har Accraerne intet Begreb. Jeg veed ikke at udtrykke Ordet, og har derfor beholdt det.
(x) Saalimo-He, Kirken.
(y) papaj, Pluralis af pappa, Adjectiv, god, redelig,
(z) sole, Verbum, at helligholde, at være andægtig. at holde Andagts-Øvelser.
(æ) bua-ammæ-He, Samfund.

O Ejie æ tchiæ(ö) a-hhu 'loh (a bo
Dit Liv det vedvare bestandig eller (de døe
næ blee sæh (a) Mokko bo-h (b) dong) a
der længe efter Nogen døer ikke aldeles) lad
ba ni (Amen!)
komme dette (Amen!)

Gchiæ-bi-po-Saalimo-sande. (c)
Tag Barnet Daabens hellige Sag.

Ke Eeko. det Første.

Næ waa Aula Christus (Tchiæ
Det vor Herre Christus (Fader
Jongmaa E Bi-nu) E ja kæh, jæ Mat-
Guds Barnmand) han gaaer sige, i Mat-
thæus (Bommo-ni-ma Jongmaa-Wullo-
thæus (Menneske som skriver Guds Bøger
saalimo) Engaa jæ Adiamle enabe: Ja
hellige) hans i Capitel sidste: Gaaer
gcheni-piah qua naa, tchiong Bommo
i Verden allesammen dens, lærer Folk
piah, kæ gchiæ-ammæ-po (d) jæ Tchiæ
alle, og tag dem Daaben i Faderen
Jongmaa Bæi, kæ E Bi-nu E Bæi,
Guds Navn, og hans Barn han hans Navn,
kæ Helligaands Bæi.
og Helligaands Navn.

Ke Eeniaa. det Andet.

Næ waa Aula Christus E ja kæh jæ
Det vor Herre Christus han gaaer sige i

(ö) Verbum tchiæ, at vare længe, at hærdre, at vedvarere, gjelder om levende og døde Ting.
(a) a bo næ blee sæh Mokko bo-h dong, at efter Døden skal ingen døe mere.
(b) bo-h Negativ af Verbum bo, at døe.
(c) Gchiæ-bi-po-Saalimo-sande, den hellige Daabs Sacrament.
(d) gchiæ ammæ po, døber dem, af gchiæ-bi-po, at døbe, tag Barnet i Daaben.

Marcus Engaa jæ Adiamle enabe: Monni
Marcus haas i Capitel sidste: Hvo
sussu kæ ammæ gchiæ læ-po, læ
som troer og man tag ham Daaben, ham
Jongmaa ha E bo-gcheba, sinæ monni
Gud giver han døer vel, men hvo
sussu-h, læ E ha Kodiomo.
ikke troer, ham han giver Fordømmelse.

Jongmaa-Abollo-Oplaanaa sande (e).

Guds-Brød-Bord-Ting.

Nakey Evangelister (Bommo-ma
Saaledes Evangelister (Mennesker skrive
Jongmaa-Wullo-saalimo) sole Matthæus,
Guds Bøger hellige) hellige Matthæus,
Marcus, Lucas, kæ Sante Paulus, ammæ
Marcus, Lucas, og Sant Paulus, de
ma ammæ Wullo læ.
skrive deres Bøger dem.

Vaa Aula Jesus Christus, Njon næ,
Vor Herre Jesus Christus, Natten den,
ni ammæ teh læ, E kaa Abollo læ, ni
da man forraade ham, han tog Brødet det, saa
E dasi, kæ ni E Kumli, kæ E ha næ
han takkede, og det han brød, og han gav det
E Wullo-quæ-bi-plæ, kæ E kæh: Niæ
hans Disciple, og han sagde: I
kaa næ kæ je næ, næ mi He gchi
tager det og æder det, dette mit Legeme er

(e) Jongmaa-Abollo-Oplaanaa-sande, Alterens Sacramente.

næ, ni ammæ ha Niæ læ; Niæ fe næ
det, som man giver Eders Skyld, I gjøre dette
ha (f) mi Hiæ banno (g).
giv min Tanke komme.
Tammo nakey, bænnæ E kæ ammæ je
Ligesaa, da han og de spiste Af-
Bækkæ eta, E kaa Kalken (Wiin-Glasse
tensmaaltid færdig, han tog Kalken (Wiin-Glasset
læ) (h), ni E dasi, kæ ha ammæ næ, kæ E kæh:
det), saa han takkede, og gav dem den, og han sagde:
Niæ ka'a næ Niæ piah Niæ nu næ; næ.
I tager det I alle drikker det; denne
ni Wiin-Glasse gchi Testament-ehe jæ
nyer Wiin-Glas er Testament nye i
mi La, ni ammæ fossemo (i) ha Niæ
mit Blod, som man udgjød givet Eder
kæ ammæ miaschiæ Niæ ni Niæ fe fong,
og man forlader Eder det I gjøre ondt,
ni Niæ fe, dah nonnæ Niæ nu næ, ha
dette I gjøre, altid naar I drikke det, giv
mi Hiæ-banno.
min i Hukommelse.

(f) Verbum fe næ ha, at gjøre noget for, at skjelne imellem, at fuldende.
(g) Hiæ-banno, Ihukommelse. Hiæ betyder og Ansigt, Forsiden af en Ting, Sind, Agtpaagivenhed.
(h) Wiin-Glasse læ, Kalken. Wiin-Glasse er ikke Accraisk men Dansk, som blandt alle Accra Negre er adopteret og bruges i samme Mening som de Danske tager det. Accra-Sproget har intet Ord som udtrykker Glas. Men et Kruus hedder Pulu.
(i) fossemo, Imperativ af Verbum fosse, at udgyde.

Efter at Hr. Major Philip Wilhelm v. Wrisberg havde fuldendt forestaaende Oversættelse af Jesu Bjergprædiken og et Tillæg af Luthers lille Catechismus, anmodede han os om at gjennemgaae den, for venskabeligst at sige vor Mening om samme.

Efter med megen Nøiagtighed at have gjennemlæst det Hele, erklære vi herved overeensstemmende med den strængeste Sandhed, at vi i bemeldte Oversættelse ei allene ei finde nogen Feil, men og maae prise Sammensætningen af de i Sproget valgte rigtigste Ord, og sammes tydelige og forstaaelige Udtale.

Da første Undertegnede haver opholdt sig paa Accra i Guinea i to og tyve Aar og sidste i aatte Aar, troe de sig istand til at kunne bedømme Rigtigheden af denne Oversættelse i Accra-Sproget.

Kjøbenhavn, den 1ste Julii 1826.

Hans Chr. Svanekiær,
forhenværende int. Gouverneur paa Kysten Guinea.
(L. S.)

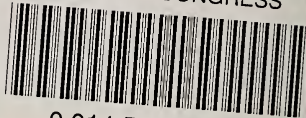
Jacob Jelstrup,
forhenv. Second paa Kysten Guinea.
(L. S.)

Rettelser.

Side 1 Linie 3 istæden for nuh skal staae nu
— — — 21 . nuh . nu
— — — 22 . kriger . krige
— 2 — 28 . , . —
— — — 32 . eekóko hu . eeko hu.
— 3 — 9 . ammæ . udgaaer aldeles
— 5 — 13 . . . ́
— — — — . Ṅi . 'ní
— — — 14 . . . ́ \`
— 6 — 7 . Bommo-tchiong . Bommo-ni-tchiong
— — — 10 . Mennesker lære . Mennesker som underviser
— — — 29 . Bommo-tchiong . Bommo-ni-tchiong
— 7 — 1 . nokko . nokko,
— — — 33 . han skiænder . og han skiænder
— 8 — 3 . har Lyst til . lyster h[illegible] og hun de [illegible].
— 13 — 3 . na . gna
— — — 19 . papa . papai
— 14 — 10 . næn, næ nænnæ
— — — 12 . det, som . hvad
— 15 — 31 . ni næ . næ ni
— 16 — 21 . monni . mænni,
— 18 — 15 . bu . buu
— — — 23 . bu . buu
— 21 — 4 . som . lig
— 22 — 29 og 30 . . . ?
— 23 — 1 . tæ . te
— — — 13 . ni . te
— 24 — 9 . E-Bi . E-Bi-nu
— — — 19 . læ . le
— 25 — 16 . godt for . godt for, for
— — — 23 . læ . le
— 26 — 13 . Bi, . Bi-
— — — 14 . Børn, . Børn —
— — — 15 . ammæ 'foh læ kæ schia læ . ammæ foh ammæ kæ schia-ammæ
— — — 21 . læ . le
— 27 — 4 . vil . vi
— 28 — 17 . æ ba . à ba
— 31 — 9 . monni . mænni
— — — 30 skal staae strax efter Anmærkning: En Esel ɔ: Mule kaldes Teggy.

THE LIBRARY OF CONGRESS

THE LIBRARY OF CONGRESS
DOBBS BROS.
LIBRARY BINDING
MAR 81

LIBRARY OF CONGRESS
0 014 556 029 9
